

Biblická čtení:

Izajáš 50, 3-7: Nakloňte ucho a pojd'te ke mně, slyšte a budete živi! Uzavřu s vámi smlouvu věčnou, obnovím milosrdenství věrně Davidovi prokázaná. „Hle, dal jsem ho za svědka národům, národům za vévodu a zákonodárce. Hle, povoláš pronárod, který neznáš, pronárod, který tě nezná, přiběhne k tobě kvůli Hospodinu, tvému Bohu, za Svatým Izraele, který tě oslavil.“ Dotazujte se na Hospodina, dokud je možno ho najít, volejte ho, dokud je blízko. Svěvolník ať opustí svou cestu, muž propadlý ničemností svoje úmysly; nechť se vrátí k Hospodinu, slituje se nad ním, k Bohu našemu, vždyť odpouští mnoho.

1. Timoteovi 1, 12-17: Děkuji našemu Pánu, který mi dal sílu, Kristu Ježíši, že mě uznal za spolehlivého a určil ke své službě, ačkoli jsem byl předtím rouhač, pronásledovatel a násilník. A přece jsem došel slitování, protože jsem ve své nevěře nevěděl, co dělám. A milost našeho Pána se nadmíru rozhojnila, a s ní víra i láska v Kristu Ježíši. Věrohodné je to slovo a zaslouží si plného souhlasu: Kristus Ježíš přišel na svět, aby zachránil hříšníky. Já k nim patřím na prvním místě, avšak došel jsem slitování, aby Ježíš Kristus právě na mně ukázal všechnu svou shovívavost jako příklad pro ty, kteří v něho uvěří, a tak dosáhnou věčného života. Králi věků, nepomíjejícímu, neviditelnému, jedinému Bohu buď čest a sláva na věky věků. Amen.

Lukáš 15, 1-10: Do Ježíšovy blízkosti přicházeli samí celníci a hříšníci, aby ho slyšeli. Farizeové a zákoníci mezi sebou reptali: „On přijímá hříšníky a jí s nimi!“ Pověděl jim toto podobenství: „Má-li někdo z vás sto ovcí a ztratí jednu z nich, což nenechá těch devadesát devět na pustém místě a nejde za tou, která se ztratila, dokud ji nenalezne? Když ji nalezne, vezme si ji s radostí na ramena, a když přijde domů, svolá své přátele a sousedy a řekne jim: ›Radujte se se mnou, protože jsem našel ovci, která se mi ztratila.‹ Pravím vám, že právě tak bude v nebi větší radost nad jedním hříšníkem, který činí pokání, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují. Nebo má-li nějaká žena deset stříbrných mincí a ztratí jednu z nich, což nerozsvítí lampu, nevymete dům a nehledá pečlivě, dokud ji nenajde? A když ji nalezne, svolá své přítelkyně a sousedky a řekne: ›Radujte se se mnou, poněvadž jsem našla peníz, který jsem ztratila.‹ Pravím vám, právě tak je radost před anděly Božími nad jedním hříšníkem, který činí pokání.“

Heuréka!

Heuréka!, křičel prý radostně na ulicích starověkých Syrakus Archimedes. Když se koupal ve vaně, objevil fyzikální zákon, který se od té doby učí žáci sedmé třídy. Výkřik Heuréka! znamená Našel jsem! - Už to mám! A Archimedova radost nad tím objevem byla prý tak veliká, že vyběhl z vany tak, jak ho pánbůh stvořil, a oznamoval svůj objev spoluobčanům. Bodejť by se neradoval, když mu jeho objev, nález oné fyzikální zákonitost pomohl vyřešit královský úkol: usvědčit z podvodu zlatníka, který pro syrakuského krále zhotovil korunu nikoli z pravého zlata, ale pouhé slitiny zlata a stříbra. A právě takové Heuréka!, Našel jsem, už to mám! - zaznívá jako radostný výkřik i v klíčovém momentě Ježíšova podobenství. Volá tak žena: „Nalezla jsem minci, drachmu, kterou jsem ztratila. Mám z toho velikou radost, pojd'te to se mnou oslavit!“, zve přítelkyně a kamarádky. Nález ztraceného – a radost z nálezů, kterou je potřeba sdílet s druhými, ta se vine všemi třemi podobenstvími 15. kapitoly evangelia podle Lukáše. Z čeho ta radost plyne? Z nálezů ztracené mince. Žena jich měla na své svatební koruně deset. Jedna se zakutálela. A trpělivé hledání – lezení s rozsvícenou lampou po všech koutech temného palestinského domu i pečlivé vymetání všech těžko

dostupných koutů nakonec přineslo výsledek. Žena minci našla. A z nálezů ztraceného stříbrňáku má radost, jakou nejde prožít izolovaně. Svolá kamarádky a jde s nimi oslavit nález.

Radostně slavit, to je nejen podle Lukáše, ale podle samotného Ježíše jeden z příznačných rysů pro společenství jeho učedníků. I když nad tím zákoníci z kruhů církevních i necírkevních reptají, právě nález ztracených je potřeba slavit. Pak zažíváme něco z radosti samotného Otce v nebesích, radosti andělské, radosti těch, jimž se narodil spasitel. Vždyť Spasitel přišel právě proto, aby hledal a spasil, co by zahynulo. Co se prý jednou provždy tomu nebeskému Otci ztratilo. Ježíš zakládá společenství kolem sebe jako společenství nalezených. Radost z nalezení ztraceného, která se odsud šíří ven, to je něco, co je pro církve příznačné. A pokud se z církve neozývá veselá a osvobodivá „pojdte slavit kristovské „heuréka“, něco s tím společenstvím není v pořádku. A mesiášský nálezce to dává do pořádku právě podobnostmi, jako jsou ta dnešní. Tváří v tvář zapšklosti, úzkoprsosti a falešné starosti o to, aby se nám to naše čistoučké prostředí nezaneřádilo špínou těch nalezených, se Ježíš o nás stará tak, že zdůrazňuje „hlavně, aby nezmizela radost.“ Archimédovo Heuréka zaznívalo kvůli královské zlaté koruně. Žena z podobnosti takto volá kvůli nálezů ztracené mince, ale její radost není o nic menší. Srovnatelná radost. Ale ostatní realie už srovnatelné nesou, právě naopak: rozdíl mezi královskou korunou a jednou zakutálenou drachmou je snad zcela zřejmý. Když Archimedes vynašel svůj zákon, byla to taková událost, kterou potřeboval zmínit i vážený historik Plutarchos. Kdežto nález ztracené mince, to je v zásadě rutinní, každodenní záležitost. Kdyby o takovém nálezů nějaký historik psal, byl by nejspíš za hodně velkého podivína. I kdyby měla hodnotu tisícovky, jakože drachma mívala často hodnotu daleko menší. Její nález se nedostane do učebnic, ani se ho nebudou žáci učit nazpaměť. Dostal se však do evangelia, jehož hlavní postavu, Mesiáše Ježíše, považovali za podivína tehdy i dnes. Mj. právě kvůli tomu, z jakých důvodů vypráví příběhy, jimiž zve k opakované radosti. Ale ještě podivnější je, že radost nad nálezem ztracené mince Ježíš přirovnává k radosti nad kajícím se hříšníkem: TAK je radost před anděly Božími nad jedním hříšníkem, který činí pokání.

Vezmeme-li ten přírůk doslova – tak jaké pokání může činit ztracená mince? Neživý objekt. Absolutně pasivní. Bít se v prsa? Volat mea culpa? Je to má vina, má převeliká vina? Mince, to je předmět bez emocí, kus kovu. Jaké pokání, jaké obrácení či změnu smýšlení může podstoupit? Jo, ztracený syn z dalšího příběhu, ten mohl – šel do sebe, ale jakýsi stříbrňák? Ten není ani jak ten koblížek z pohádky, co se neposlušně a svévolně skutálel z okna, posmíval se lačným lovcům, až ho chytráka nakonec přechytračila a sežrala liška. Možná, kdyby ho nepřechytračila, mohl se pak ten koblížek kát, že utekl babičce, dědeček zůstal hladový... - změnit smýšlení, přikutálet se zpátky domů a nechat se poslušně zkonsumovat. Ale znáte nějaký příběh o minci, co vyskočila nebohé majitelce z peněženky, zatoulala se a litovala toho...? Mince je tak chladný a mrtvý předmět, že snad ani tu bajku o ní nejde vyprávět... Ale možná o to jde.

Tím srovnáním nesrovnatelného – že roli hříšníka činícího pokání hraje právě mince – se nám tu o samotném pokání říká něco velice podstatného. Pokání začíná zjištěním – je tu kdosi, kdo mne postrádá. Kdo mne hledá. Komu na mně záleží. Mně zatím vůbec nedošlo, že jsem nějak ztracený. Vůbec mne nenapadlo stavět se před jeho tvář, obracet se němu, natožpak zkroušeně či kajícně vyznávat „nejsem hoden“. Ale stejně se mám dozvědět: je tu hledač ztracených. Ten, jemuž na mně záleží. Takhle – bez předchozího pokání – to zjistil třeba Zacheus v Jerichu – když se k němu k překvapení všech zúčastněných pozval Ježíš na večeři, neboť „Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo.“ Co se nevratitelně zakutálelo. A třeba docela lhostejně, bez kdovíjakého očekávání, setrvává v těch škvírách v podlaze, poddáno osudu, prý určenému ztraceným.

Kdo je pak ale ta žena? Hodí se bezpochyby do páru k pastýři z předchozího příběhu. On hledal ztracenou, zahynulou ovci – ona stejně ztracenou minci. V té její vytrvalosti, důkladnosti a nasazení je něco z tohoto pastýře. A také v její odpovědnosti za ztracenou minci. Neříká – ztratila SE mi mince, jako by to byla vina toho zakutáleného stříbrňáku. Říká – Já ji ztratila. Neříká se odpovědnosti za ztracenou. Byť je ta mince ztracená, zůstává v dosahu její starosti, péče a námahy. V tom je něco kristovského. V tom se ozývá Hospodinovo rozhodnutí: Já, já sám se ujmu ztracených. Anebo když Ježíš nevynechá ani takové ztracence a zatracence, jako byli celníci, ti přísloveční tuneláři, chřestící pytlí drachem, o které obrali své někdejší přátele, sousedy a spoluvěrce. Kdo je ta žena? 10 stříbrných mincí tvořilo svatební čelenku nevěsty. Je to tedy jakási nevěsta dobrého Pastýře. Církve, sbor, společenství učedníků, které důkladně, pečlivě, vytrvale hledá ztracené, zakutálené na věky věků – společenství, které bytostně rozumí hledajícímu nasazení nebeského ženicha, společenství, jež žije radost z nalezených a ona se mu stává energií, již přetavuje v další hledání – není právě ono ta pravá nevěsta Kristova? Místo, kde už občas může nastat ona radost jak mezi anděly nebeskými, tak i na zemi?